

DUTCH GUILD BIJ EMG

DE EVOLUTIE VAN TELEVISIEWAGENS

Wat is er in ruim vijftig jaar tijd zoal veranderd aan televisiewagens? Met die vraag liepen we al een tijdje rond. Natuurlijk is de techniek aan boord steeds sneller, compacter en completer geworden, maar in grote lijnen doen oude en nieuwe wagens nog altijd waarvoor ze ooit bedacht zijn: televisieregistraties doen op locatie. Tijdens de 54e bijeenkomst van Dutch Guild was er dan eindelijk eens de mogelijkheid om antwoord te krijgen op eerder gestelde vraag.

Tekst René Henkes

Op de 54e bijeenkomst van Dutch Guild (zie kadertekst) was deze keer het thema 'Omroep op wielen'. De avond werd gehouden in de garage van EMG. Daar stonden als extra toevoeging de techniekwagen van NOS Trein 9 uit 1970, als het nieuwste paradepaard van EMG: de NOVA 105, die binnenkort in gebruik zal worden genomen, gebroederlijk naast elkaar opgesteld. Omdat de officiële première van de NOVA 105 nog even op zich laat wachten, gaan we hier in een van de

volgende edities van AV & Entertainment Magazine dieper op in. Toch blijft het leuk om beide wagens eens naast elkaar te houden en de overeenkomsten en verschillen te duiden.

ALLEREERSTE

De Mercedes Benz LP 2223 in een 6x2 configuratie, is een techniekwagen die eind jaren '60 werd besteld door de NTS (voorloper NOS). Na een jaar bouwtijd waarin het chassis werd opgebouwd

door de Duitse carrosseriebouwer Kässbohrer en de wagen werd afgebouwd en ingericht door Fernseh GmbH, werd deze in 1970 afgeleverd aan de (inmiddels) NOS. Hiermee waren de wagens van Trein 9 de allereerste wagens die geschikt waren voor het opnemen en doorgeven van kleurentelevisie. Kostprijs van beide wagens (regie/geluidswagen + techniekswagen) bij bestelling in 1968: drie miljoen gulden. Een onvoorstelbaar groot bedrag in die tijd, maar dan had je wel twee wagens.

TREIN

Het woordje 'trein' werd lange tijd gebruikt omdat er inderdaad een 'trein' aan kwam op de locatie waar de televisieopnames werden gemaakt. Wagen 163 was ingericht als techniekswagen. Een trein bestond destijds uit de volgende voertuigen: regie/audiowagen, techniekswagen, AMPEX wagen, materiaalwagen en personeelsbus. Vaak werd er ook nog een speciale decorwagen toegevoegd. Alles in dienst van de NOS. De techniekswagen is samen met de regiewagen en de AMPEX wagen bewaard gebleven, waarbij de laatste twee wagens zijn verbouwd als camper. Eigenlijk was het camperleven ook de bedoeling voor wagen 163, maar gelukkig is dat niet zover gekomen. Hierdoor is een origineel stukje televi-

Omroep-
museum op
wielen

Foto: Rob Koenen

siehistorie bewaard gebleven en sinds 2015 weer helemaal opnieuw opgebouwd, zodat deze weer operationeel is zoals het ook in 1970 allemaal begon.

RIJDEND MUSEUM

Helaas bleek het niet mogelijk om de originele apparatuur weer in te bouwen, aangezien deze onvindbaar was. En als er al wat werd teruggevonden, dan was het onbetaalbaar en/of onbruikbaar. De wagen is inmiddels een rijdend museum met een techniek-setup op basis van apparatuur van

begin jaren '90. Precies uit de periode waarin de eerste generatie digitale switching z'n intrede deed. Dit biedt ook de mogelijkheid om een zo goed als storingsvrije overdracht te hebben. "Maar als de gelegenheid zich voordoet, proberen we ook apparatuur aan boord te krijgen die wel daadwerkelijk in de wagen heeft gezeten", aldus trotse eigenaar Michael Wesseling. Bijvoorbeeld een complete Philips LDK 3 cameraketen, inclusief CCU, kabel, camerakop en statief. De wagen werd hiervoor in de jaren '80 omgebouwd. En zo stond tijdens de bijeenkomst van Dutch Guild, een compleet functionerende Philips LDK3 camera opgesteld.

EMG NOVA 105

Zeker naast de allernieuwste reportagewagen van EMG Nederland, die in 2022 is afgeleverd en binnenkort de weg op mag voor de eerste klussen, is het contrast groot. In 2017 werd door EMG de opdracht uitgezet voor de bouw van drie nieuwe reportagewagens, de NOVA 106 & 107 plus het nieuwe vlaggenschip, de NOVA 105. Deze moesten volgens een heel nieuw concept voldoen aan de allernieuwste inzichten, inzetbaarheid en ontwikkelingen op het audiovisuele vlak. Onder de naam diPloy werkt men sinds 2016 aan het vervangen van de traditionele broadcast technologie (SDI) door een IP-infrastructuur. Het grootschalige project, dat werd uitgevoerd onder de noemer 'Objective2020', >

De NOVA
105 Een groot
contrast met 40
jaar geleden

DUTCHMULTICAM

DutchMulticam.nl

Livestreams, tv en corporatevideo's **DutchMulticam denkt met u mee**

35 Jaar wereldwijde ervaring in concepten, faciliteren, produceren én ontzorgen tegen concurrerende tarieven.

Concept

Gepaste oplossing

Beeld is beleving en dat vind je in alle door ons geproduceerde content. Elke opdracht is volledig op maat.

Compact Regie

Kleinere set op elke plek

Mobiele regie is ideaal bij opdrachten waar geen ruimte is voor een wagen of om direct bij de set te plaatsen.

Regiewagen

High-end broadcast

Compacte en luxe krachtpatser op basis van 24 inputs en 16 outputs inclusief titels en instarts. Innovatief en snel geplaatst.

VMix Pro

Snel op alle (social)media

Moderne oplossing met 8 bi-directionele HD-SDI, twee sets op voorraad met mogelijkheid tot 8 callers en instant replay.

Schubertlaan 32B 4702 KD Roosendaal
Tel. +31 6 247 297 28
Info@dutchmulticam.nl

Foto: Rob Koenen

DUTCH GUILD

De Dutch Guild of Multimedia Engineers is een informele club van enthousiaste (oud)technici uit de mediawereld, die via lezingenavonden kennis uitwisselt en onderwerpen op de agenda zet. Ongeveer een keer per kwartaal is er een bijeenkomst waar sprekers hun, veelal technische, licht laten schijnen op actuele ontwikkelingen. Informeel maar altijd inhoudelijk.

Op dinsdag 31 januari 2023 was het na twee jaar weer mogelijk om een bijeenkomst te organiseren. Deze keer was het thema: 'Omroep op wielen'. En waar kon deze bijeenkomst beter worden gehouden dan tussen het wagenpark van EMG Nederland? Op de avond kwamen zo'n 200 mensen samen om naar een vijftal sprekers te luisteren die via presentaties een mooi inkijkje gaven in verleden, heden en toekomst van de reportagewagens. En met een decor van de NOVA 105 & Trein 9 gebroederlijk naast elkaar opgesteld, kon het niet anders dan een mooie avond worden. Paul van den Heuvel (CTO EMG NL) vertelde als gastheer vol trots over de nieuwe generatie OB wagens binnen het bedrijf en dan met name over de diPloy infrastructuur aan boord.

Eddy Brant (Project Builders, België) vertelde boeiend over de vraag: Hoe ontwerp je een Omroep op Wielen?. Met zo'n beetje de blik van een binnenhuisarchitect bleek hij het ontwerpen van het interieur te benaderen. "Techniek is leuk, maar de mensen die ermee moeten werken zijn vele malen belangrijker. Zij zitten tenslotte uren achtereen in de wagen om een topprestatie te leveren", aldus Brant.

Alex Redfern (CTO EVS, Groot-Brittannië) had het over de impact van de introductie van IP in de OB vans? Zijn er gewichtsbesparingen, ruimtebesparingen en wat betekent het voor de werkomgeving van de operators? Wat zijn de technologische en integratie voordelen? In het bijzonder over de veranderingen voor de 'replay operator'.

Tot slot mochten Trein 9-eigenaar Michael Wesseling en ondergetekende René Henkes een inkijkje geven in "Geschiedenis, heden en toekomst van de Omroep op Wielen". De kern van het verhaal was dan ook: de eerste wagens waren er al rond 1916. Wat zijn de verhalen achter de wagens? Zijn we zuinig op onze heritage of is het maar gereedschap op wielen?

Nuttige en aangename, informele bijeenkomsten waarbij oud-technici zich gemakkelijk mengen met hun kennis van het verleden, tussen de (ondervertegenwoordigde) huidige generatie technici.

wordt sinds 2020 vervolgd met de nieuwe naam 'diPloy'. Dit staat voor een redundante SMPTE 2110 IP-workflow die audio, video, intercom, monitoring en data combineert door gebruik te maken van slechts één geïntegreerd IP-netwerk (normaal gesproken voor elke component een aparte kabel). Een modulair concept waardoor per situatie kan worden bekeken wat er nodig is bij de geplande productie. Alles kan in- en uitgebouwd worden. Flexibiliteit is het toverwoord anno 2023. Een heel verschil met ruim vijftig jaar geleden.

BALZAAL

Met een werkoppervlakte van ruim 84 vierkante meter in uitgeschoven toestand en werkplekken voor meer dan veertig personen is deze wagen een balzaal in vergelijking met de wagens uit begin jaren '70. Aan alles is gedacht om het de crew zo aangenaam mogelijk te maken aan boord. Er hangt bijna een huiskamersfeertje in plaats van de kille zakelijkheid als in Trein 9. In een van de komende uitgaven gaan we dieper in op alle nieuwigheden van deze grootste reportagewagen in Europa. <

Foto: Rob Koenen